

Van een oude kapel en een jonge gemeenschap

Lena heeft gelijk: Effata is een raar volkje! Het is genoeg dat iemand - zijn/haar naam is niet bewaard voor de verteller – het woord 'feesten' uitspreekt of er is iemand die een reden tot feesten geeft. En ditmaal was het een zéér goede reden!

Door wat nieuwsgierigheid naar het neoromaanse uitzicht van 'onze' kapel en door opzoekingen in 'Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen' van het vroegere Bestuur van Monumenten en Landschappen, stelden we verleden jaar, dus in 2005, vast dat de werken aan de kapel weliswaar in 1894 werden begonnen, maar dat de kapel het huidige uitzicht in 1906 kreeg. Dat zou dus in 2006 juist **100 jaar** geleden zijn.

Dat alleen zou al een reden geweest zijn om in 2006 te feesten, maar daarbij kwam dankbaarheid naar de Broeders van Liefde voor het gebruik van de kapel en de Effatazaal. Dus zochten we ook maar eens op hoe groot die dankbaarheid wel zou moeten zijn, m.a.w. hoe lang die gastvrijheid van de Broeders al duurde. Aan de hand van het 'Effataatje', 'Afrikalaan vertelt' en de mondelinge overlevering stelden we vast dat Effata hier in 1996 onderdak vond. Dat zou dus in 2006 juist **10 jaar** geleden zijn.

Dat alleen zou ook al een reden om te feesten geweest zijn, maar daarbij kwam, dat wat een ramp had kunnen zijn, de sluitsteen van het feestverhaal werd. Op 2 januari 2005 brandde de kapel bijna af, doordat de kerststal in hitte, rook en roet opging. Dat zou dus in 2006 juist **1 jaar** geleden zijn. De zéér goede reden kreeg dus de werknaam '**100/10/1**'. Toen we bovendien vaststelden dat de patroonheilige van de kapel de Heilige Alfonsus van Liguori is, de stichter van de orde der redemptoristen - Guido is redemptorist voor wie het nog niet wist! - was het duidelijk dat we deze gelegenheid voor iets exceptioneel niet mochten laten voorbijgaan. Zou het toeval zijn dat, terwijl ik deze tekst opschrijf, al wachtend op enkele van mijn kleinkinderen aan de schoolpoort, er voor mij een auto staat met nummerplaat **ALFxxx**?

Er wordt dus vergaderd en besproken, niet te veel, een dagorde uitgewerkt en vrijwilligers aangeduid. Eerst een feestrede (die beknopt moet zijn) af te sluiten met orgelspel en een eerste receptie met koffie en taart, dan de dankviering als hoofdzaak en daarna de eigenlijke receptie naar goed gebruik bij Effata. Tussendoor is er een tentoonstelling over 100 jaar kapel in de Taborzaal en 10 jaar Effata in de Effatazaal, voor de 1 jaar na de brand moet je uiteraard in de kapel zelf zijn.

Afgezien van de informele afspraken vergaderen we tweemaal met Broeder Luc Maes, de regionale overste van de Broeders van Liefde, en Broeder Maurits en alles krijgt snel vorm. Omdat we een bijzondere band hebben met de 'gasten' in onze vieringen en Bisschop Luc Van Looy het Effatakoor leerde kennen op het Vormsel in het MPI op de Voskenslaan, zouden we graag de bisschop uitnodigen om voor te gaan in de feestviering. Wat oorspronkelijk een voorzichtige wens was, wordt werkelijkheid: Bisschop Luc Van Looy zegt aan Broeder Luc Maes toe om voor te gaan in de viering. Uitnodigingen worden verstuurd, 'Kerk en Leven' publiceert de blijde boodschap: "Effata viert feest!", een gelijkaardige tekst zal verschijnen in 'Van Harte'. Broeder Waldebert gaat akkoord om de openingsrede te houden, de tentoonstelling krijgt vorm, taarten zullen gebakken worden. Ook het koor wil iets speciaals doen en we oefenen de vierstemmige Majellamis in: maar we zijn zo de altstem gewoon dat een andere stem aanleren niet zo gemakkelijk is als het eerst lijkt. Maar moeilijk gaat ook, hoewel er nog heel wat twijfel bestaat over 'de juiste noot'.

De tentoonstelling moet een beeld geven van 100 jaar kapel en dat is niet gemakkelijk, want hoe goed Luc De Kezel, archivaris van de Broeders van Liefde, ook zoekt, het voorradige archiefmateriaal is dun gezaaid en misschien voor een deel naar Rome overgebracht. Maar met wat historisch denkwerk en wat hulp uit onverwachte hoek (Broeder Maurits maakt een filmmontage op DVD-R), met het ophangen van goedbewaarde maar vergeten kazuifels, van dalmatieken en processievaandels, met het uitstellen van enkele opmerkelijke resten van de brand van 2005 in de kapel en van brailleboeken voor de vroegere blinde orgelist is het mogelijk een kleine tentoonstelling op te bouwen rond de tekst over 'Onze kapel'. Panelen, vitrines en kijkkubussen worden aangesleept en aan de hand van boor, plug en oogvijs lost Lut het probleem van de ophanging van de processievaandels op.

We vinden een prachtige tekst in 'De Vlaspit' van Herman Verbeek over dankbaarheid:

*'Wil dankbaar zijn
Durf deel zijn van verleden
Ons is het niet te blijven
Maar door te geven zij
Uwer zielen vrede'*

En ik schrijf in verband met de plechtige ingebruikneming van de vernieuwde kapel op 4 juni 2005:
*'In het Evangelie van de volgende zondag staat het zéér duidelijk:
"Voor niets hebben jullie gekregen, voor niets moet je geven."
'Onze kapel' is ons heel dierbaar.'*

Fons steekt een prachtige filmfotomontage over 10 jaar Effata in elkaar en hij vat de roeping van de gemeenschap kernachtig samen:

'Het is onze roeping om:

- *voluit te leven*
- *te genezen en te groeien*
- *ons te laten vernieuwen door de oproep van het evangelie*
- *medestanders te zoeken en te bouwen aan een wereld waar plaats is voor alle mensen'*

Die drie teksten geven een concrete samenvatting van al wat zich voor en achter de schermen afspeelt, als voorbereiding op de feestdag **100/10/1**, die officieus wordt ingeluid als Lut en Jean heel voorzichtig de grote feesttaart in de Effatazaal binnendragen: het doet me denken aan het overbekende *'De Boerenbruiloft'* van Bruegel.

Broeder Luc Maes leidt de feestelijke zitting in de kapel in en verwijst naar de rode draad op deze dag: dankbaarheid voor een huis van gebed. Ik heb de indruk dat hij, in zijn tevredenheid en vreugde om het feest en het weerzien van die vele oudere broeders die hier werden ingekleed, het gras wat wegmaait voor de voeten van de 'feestredenaar'. Maar ik blijf Broeder Waldebert te onderschatten, want die vertelt magistraal hoe het was in deze kapel, deels aan de hand van de tekst 'Onze Kapel' verlevendigd met zijn eigen herinneringen. Broeder Waldebert legt er de nadruk op dat we hier in de Sint-Alfonsuskapel zijn (daar twijfelen we geen ogenblik aan!), die destijds een centrale rol, bijna een parochiale functie, had in het complex dat nu o.a. campus Sint-Juliaan en campus Sint-Alfons heet. Zijn verhaal gaat over kazuifels in vioolkastmodel, over 'geflambeerde' misdienaars, over het lof (tot 5x per week!), over het 'Parce Domine', over het nieuwe orgel dat ingespeeld werd in aanwezigheid van de beroemde Flor Peeters en over de eerste koormantel waarin men zich kon wegmoffelen in ongekende mystieke vervoering. Dan, weer ernstig, spreekt hij over de perioden van fierheid en glorie en over de nieuwe gemeenschap die hier ontstaat. Hij eindigt met een hilarisch toekomstperspectief: het gebruik van de gsm voor het contact met de hemel: "Wens je te spreken met God de Vader: druk op 1, ..., met een familielid dat hier is: druk op 5, bereik je die niet en is hij ergens anders: druk op 666."

Feestelijk orgelspel met een gezongen 'Panis angelicus' waarbij Guido en Ilse de tegenstem zingen, sluit dit eerste deel af. Ik ben er zeker van dat dit ontroerende zingen voor velen al die goede herinneringen weer oproept. Als dank voor al die jaren gastvrijheid schenkt Guido, als goede redemptorist, uit naam van Effata, een icoon van Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand geschilderd door Joris van Aal, aan de Broeders van Liefde.

Dan is er tijd voor koffie met taart, de bruegeliaanse taart en de taarten van de huisvljijt, en een gezellige babbel over vroeger. Een bezoek aan de tentoonstelling werkt daarbij inspirerend. Ik hoor enkele broeders commentaar geven op de foto van de kapel van 1855: "Maar ik heb geslapen in dat gebouw!" Ik wijs er dan maar op dat de tekst ook vermeldt dat de kapel later kapittelhuis en refter én slaapzaal werd, tot grote vreugde van de broeder in kwestie: "Zie je dat ik gelijk had!" De DVD-R van Broeder Maurits heeft veel bekijks, het loont ook de moeite te zien hoe hij de beelden van vroeger gelast heeft aan die van vandaag in een vlotte overgang van gaande en komende mensen.

Het Effatakoor zingt in, gesteund door Filip aan de piano, en oefent met Guido aan de gitaar nog even de Majellamis. Dan is het tijd voor de viering.

De kapel is overvol, ook onze 'gasten' zijn er en onze misdienaars, ze horen er echt bij. Op het altaar staat een prachtig bloemstuk van Lut dat, hoe kan het anders het getal **100** voorstelt. Katrien verwelkomt onze bisschop Luc Van Looy, de kinderen komen spontaan alle kaarsen aansteken, ze zijn het zó gewoon, maar Woutje vraagt toch wie die mijnheer met dat rare rode hoedje is!

Wij vragen zingend om Gods aanwezigheid: 'Wees hier aanwezig, woord ons gegeven, wek uw kracht en kom ons bevrijden' en bidden om Zijn barmhartigheid. De gebeden gaan over vrijheid, met ons op weg gaan, over onze gemeenschap als een levende tempel en verlossing in overvloed. In de eerste lezing (1Kor. 9b-11, 16-17) vermaant Paulus ons dat niemand een ander fundament voor de tempel van God kan leggen dan wat er al ligt, namelijk Jezus Christus en dat de tempel van God heilig is, en die tempel zijn wij. Dan zingen wij het lied van deze kapel: 'een plek om te rusten en te wonen voor Hem die God is, de enige ware'. Ook het Evangelie (Joh 2) spreekt over de tempel, maar hier is het Jezus die doelt op de tempel die Hijzelf is en op Zijn verrijzenis.

In zijn homilie spreekt de bisschop over 100 jaar dat zovele broeders hier voor noodlijdende mensen hebben gezorgd én met God zijn bezig geweest en over 10 jaar dat Effata hier gelovig is bijeengekomen rond de Eucharistie en gebed voor de gemeenschap en over toekomst en danken.

"Die toekomst kunnen we maar vinden als we oprechte liefde hebben voor elkaar", zingen we, "want waar vriendschap is en liefde, daar is God." Dan staan de Effatagemeenschap en de gemeenschap van burens, medewerkers van de Broeders, gasten met hun begeleider, oudere broeders en toevallige bezoekers, jong en oud, rond de bisschop en Guido voor de consecratie en het Onze Vader. In een welgemeende, innige vredeswens trachten we te zeggen dat we allemaal ten dienste staan van het geluk van de andere.

Als slot zingen we natuurlijk een daverende Alleluia en 'O happy day': dat is het toch ook!

Dan is er de receptie met heel veel volk en vrolijkheid, met gelegenheid om bij te praten. We moeten zelfs uitwijken tot in de kapel. Naar goede gewoonte heeft de laatste het licht uitgedaan.

De vierstemmige Majellamis is over de doopvont gehouden en het klonk mooi, hoe ongerust sommigen ook waren. Hoe de rustende kerk, de jonge kerk, de levende kerk over deze viering dachten lees je elders in het verhaal van Viviane. In elk geval waren pater Herman (mit eine n!) en broeder Polycarpus opgetogen over het vieren én over hun wandeling door Gent: ze komen terug! Ja, het wonder van Effata: het stille werken van de ganse gemeenschap, leer je niet in éénmaal kennen.

Wouter, donderdag 9 maart 2006